EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2021 07 16
COM(2021) 388 final

2021/0208 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl Europos Sąjungos prisijungimo prie Konvencijos dėl užsienio teismo sprendimų civilinėse arba komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo

{SEC(2021) 279 final} - {SWD(2021) 192 final} - {SWD(2021) 193 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Šiuo metu ES piliečiai ir įmonės, norintys, kad ES priimtas teismo sprendimas būtų pripažintas ir vykdomas ES nepriklausančioje šalyje, atsiduria fragmentuotoje teisinėje aplinkoje, nes nėra išsamios užsienio teismų sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimui ir vykdymui skirtos teisinės sistemos. Tai reiškia, kad teismo sprendimuose nurodyti kreditoriai turi remtis komplikuotu rinkiniu, kurį sudaro ES nepriklausančių šalių nacionaliniai įstatymai dėl užsienio teismo sprendimų priėmimo ir galiojančios dvišalės, regioninės ir daugiašalės sutartys. Todėl tarptautinio ginčo dalyviai, norėdami užtikrinti sprendimo įvykdymą, turi skirti išteklių, laiko ir neretai pasitelkti išorės ekspertus, kad parengtų patikimą bylinėjimosi strategiją. Tai yra labai sudėtinga ir sukelia daug išlaidų bei teisinio netikrumo, o tas atgraso įmones ir piliečius nuo bylinėjimosi ir skatina ieškoti kitų ginčų sprendimo būdų atsisakant savo reikalavimų teisme arba nulemia, kad jos apskritai nedalyvauja tarptautiniuose sandoriuose. Tai savo ruožtu gali neigiamai paveikti ES įmonių ir piliečių iniciatyvas užsiimti tarptautine prekyba ir investicine veikla. Be to, kadangi nėra visiško tikrumo dėl ES teismų sprendimų vykdymo ES nepriklausančiose šalyse užtikrinimo, tai tampa kliūtimi ES įmonėms ir piliečiams pasinaudoti teise kreiptis į teismą.

Tarptautinės prekybos ir investicijų srautų augimas didina šią teisinę riziką ES įmonėms ir piliečiams, tačiau padėtis būtų geresnė sukūrus nuspėjamą tarpvalstybinio teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo sistemą. Tačiau užsienio teismų sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimas ir vykdymas tarptautiniu mastu buvo išsamiai reglamentuotas tik visai neseniai, nors dar galioja tam tikri dvišaliai susitarimai, kurių taikymo sritis yra siauresnė. Padėtis pasikeitė 2019 m. liepos mėn., priėmus **Konvenciją dėl užsienio teismo sprendimų civilinėse arba komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo** (toliau – Teismo sprendimų konvencija)[1].

Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencijos (HCCH) remiama Teismo sprendimų konvencija gali pagerinti dabartinę užsienio teismų sprendimų judėjimo sistemą. Konvencija siekiama teisminio bendradarbiavimo priemonėmis visiems suteikti veiksmingų galimybių kreiptis į teismą ir sudaryti palankesnes sąlygas taisyklėmis grindžiamai daugiašalei prekybai ir investicijoms bei judumui[2].

ES visada rėmė daugiašalės teismo sprendimų civilinėse ar komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo sistemos kūrimą, todėl aktyviai dalyvavo derybų dėl Konvencijos procese, siekdama galimai prisijungti prie šios būsimos tarptautinės sistemos. Remdamasi 2016 m. gegužės mėn. Tarybos Europos Komisijai suteiktais įgaliojimais[3], Komisija derybų dėl HCCH metu atstovavo Sąjungos interesams.

Derybos dėl Teismo sprendimų konvencijos buvo sėkmingai užbaigtos 2019 m. liepos mėn. ir šiuo metu Konvencija teikiama pasirašyti, ratifikuoti arba prie jos prisijungti. Jei Europos Sąjunga, Komisijai siūlant, prisijungtų prie Teismo sprendimų konvencijos, Konvencija būtų

---

1 2019 m. liepos 2 d. Konvencija dėl užsienio teismo sprendimų civilinėse arba komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo.

2 Teismo sprendimų konvencijos preambulė.

3 Žr. *2016 m. gegužės 26-27 d. Tarybos posėdžio dėl konkurencingumo (3470-as Tarybos posėdis) rezultatus Nr. 9357/16* ir *Tarybos sprendimo Nr. 8814/16, kuriuo suteikiami įgaliojimai pradėti derybas dėl Konvencijos dėl teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (Teismo sprendimų konvencija) Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencijos kontekste, rezultatus*.

taikoma ES valstybių narių ir kitų Konvencijos susitariančiųjų valstybių gaunamų ir priimtų teismo sprendimų pripažinimui ir vykdymui.

Šis pasiūlymas atitinka Komisijos tikslus, išdėstytus 2019–2024 m. Europos Komisijos politinėse gairėse[4], visų pirma susijusius su prioritetu „Naujas postūmis Europos demokratijai“[5]. Tai atitinka Sąjungos įsipareigojimą siekti daugiašališkumo tarptautinių santykių srityje ir tikėtina, kad paskatins kitas šalis ir ES prekybos partnerius prisijungti prie Teismo sprendimų konvencijos. ES prisijungimas prie daugiašalės konvencijos dėl teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo taip pat atitiktų Sąjungos politiką, kuria siekiama didinti tarptautinės prekybos ir užsienio investicijų augimą bei piliečių judumą visame pasaulyje.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

ES turi gerai išplėtotą teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose tarpusavio pripažinimo ir vykdymo valstybėse narėse sistemą[6], kuri buvo įdiegta kaip būtinas jos bendrosios rinkos elementas. Tačiau Reglamentas „Briuselis Ia“[7] netaikomas ES nepriklausančiose šalyse priimtų teismo sprendimų pripažinimui ir vykdymui.

Tarptautiniu lygmeniu ES yra sudariusi tarptautinę konvenciją su EEE valstybėmis ir Šveicarija (2007 m. Lugano konvencija[8]). Be to, pirmą kartą bandant sukurti daugiašalę teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo sistemą, buvo sudaryta 2005 m. Konvencija dėl susitarimų dėl teismingumo[9]. Šia konvencija užtikrinamas teismo sprendimų pripažinimas ir vykdymas tais atvejais, kai šalys susitarė, kad teismas turi išimtinę jurisdikciją nagrinėti jų ginčą. 2015 m. Sąjunga ratifikavo šią konvenciją, o tai reiškia, kad ji dabar yra Sąjungos *acquis* dalis.

Be 2005 m. Konvencijos dėl susitarimų dėl teismingumo, kurios taikymo sritis ribota, nėra jokios kitos pasaulinės daugiašalės teismo sprendimų judėjimo sistemos.

Taigi Teismo sprendimų konvencija papildytų Sąjungoje galiojančią teisinę sistemą ir užtikrintų užsienio teismo sprendimų judėjimą už galiojančios, taikomos ES ir EEE valstybėms bei Šveicarijai, sistemos ribų.

Nesant deklaracijos, Konvencija neturėtų poveikio ES vidaus *acquis*, nes šie du dokumentai taikomi skirtingomis aplinkybėmis[10]. Taip yra todėl, kad Reglamentas „Briuselis Ia“ taikomas ES vidaus teismo sprendimų pripažinimui ir vykdymui, o Konvencija būtų taikoma sprendimams, priimtiems ES nepriklausančiose šalyse. Tačiau siekiant užtikrinti, kad

---

4 https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_lt.pdf.

5 Taip pat remiant pagrindinių kategorijų „Pasaulyje stipresnė Europa “ ir „Žmonėms tarnaujanti ekonomika“ tikslus.

6 Žr. 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo, Reglamentą „Briuselis Ia“, OL L 351, 2012 12 20, p. 1.

7 *Ten pat.*

8 Konvencija dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų vykdymo civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo, OL L 339, 2007 12 21, p. 3–41.

9 2005 m. birželio 30 d. Konvencija dėl susitarimų dėl teismingumo

10 Žr. Teismų sprendimo konvencijos 23 straipsnio 4 punktą. Reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad Lugano konvencijos arba 2005 m. konvencijos dėl susitarimų dėl teismingumo taikymui Konvencija taip pat neturėtų įtakos, nes remiantis 23 straipsnio 2 dalimi, pirmenybė teikiama anksčiau priimtoms sutartims.

prisijungimas prie Konvencijos nedarytų poveikio Reglamento „Briuselis Ia“ politikos tikslų įgyvendinimui, reikalinga deklaracija. Konkrečiau kalbant, su komercine nuoma susijusiose bylose Reglamentu „Briuselis Ia“ išimtinė jurisdikcija suteikiama valstybės narės, kurioje yra nekilnojamasis turtas, teismams. Teismo sprendimų konvencijoje tokios išimtinės jurisdikcijos taisyklės komercinės nuomos atveju neįtvirtintos. Todėl pagal Konvenciją valstybės narės privalėtų pripažinti ir vykdyti trečiųjų šalių teismo sprendimus dėl jų teritorijoje esančio nekilnojamojo turto komercinės nuomos. Tai prieštarautų Reglamento „Briuselis Ia“ politiniam tikslui ES teismams suteikti išimtinę jurisdikciją spręsti ginčus, susijusius su ES esančiu nekilnojamuoju turtu.

Todėl prisijungiant turėtų būti pateikta tikslinė deklaracija, pagal kurią teismo sprendimai dėl ES esančio nekilnojamojo turto komercinės nuomos nepripažįstami ir nevykdomi. Šia ribotos taikymo srities deklaracija užtikrinamas Konvencijos suderinamumas su ES *acquis*, netrukdant visiškai pasiekti visų šio pasiūlymo politikos tikslų.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Teismo sprendimų konvencija yra vienas iš žingsnių, kuriais siekiama laipsniškai palengvinti teismo sprendimų judėjimą visame pasaulyje. Ji grindžiama 2005 m. Konvencija dėl susitarimų dėl teismingumo, kuria siekiama išplėsti valstybėse narėse galinčių judėti teismo sprendimų taikymo sritį. Hagos konferencijai prižiūrint priimtomis konvencijomis šio tikslo siekiama nedarant poveikio specialioms konvencijoms, kurios gali būti sudarytos konkrečiose srityse, pavyzdžiui, jūrų ir transporto srityse, arba galiojančioms dvišalėms konvencijoms.

Dėl didesnio teisinio tikrumo ir sumažėjusių tarptautinio bylinėjimosi išlaidų bei trukmės Teismo sprendimų konvencija gali paskatinti ES įmones ir piliečius dalyvauti tarptautiniuose sandoriuose ir taip padidinti tarpvalstybinės prekybos ir investicijų apimtį.

Galiausiai prisijungimas prie Teismo sprendimų konvencijos atitinka Sąjungos įsipareigojimą siekti daugiašališkumo ir taisyklėmis grindžiamos pasaulinės tvarkos.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Sąjungos kompetencija reglamentuoti užsienio teismų sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo klausimus grindžiama SESV 81 straipsnio 2 dalies a punktu.

Pagal SESV 3 straipsnio 2 dalį Sąjunga naudojasi išimtine kompetencija „tarptautiniams susitarimams sudaryti, (...) jei jų sudarymas gali daryti poveikį bendroms taisyklėms ar pakeisti jų taikymo sritį“. Priėmus Reglamentą „Briuselis I“, Sąjunga įgijo tokią išimtinę išorės kompetenciją reglamentuoti trečiųjų šalių teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo klausimus[11].

[11] Tai patvirtino ESTT savo Lugano nuomonėje, kurioje ESTT nusprendė, kad išimtinė Europos bendrijos išorės kompetencija taikoma, *inter alia*, trečiųjų šalių teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimui ir vykdymui. Žr. Nuomonę 1/03, ECLI:EU:C:2006:81.

Taigi Teismo sprendimų konvencija dėl užsienio teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo priklauso šiai išimtinei Sąjungos išorės kompetencijai. Sąjunga gali prie jos prisijungti remdamasi SESV 81 straipsnio 2 dalies a punktu ir 218 straipsnio 6 dalies a punktu.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Netaikoma

- **Proporcingumo principas**

Šio pasiūlymo tikslai – suteikti ES šalims geresnes galimybes kreiptis į teismą palengvinant ES teismų priimtų sprendimų pripažinimą ir vykdymą tais atvejais, kai skolininkas turi turto, padidinti teisinį tikrumą tarptautiniuose sandoriuose dalyvaujančioms įmonėms ir piliečiams ir sumažinti tarpvalstybinio bylinėjimosi išlaidas ir trukmę. Kartu šiuo pasiūlymu siekiama leisti pripažinti ir vykdyti trečiųjų šalių teismo sprendimus ES tik tais atvejais, kai laikomasi pagrindinių ES teisės principų ir nedaromas poveikis vidaus *acquis*.

Šiuos tikslus galima pasiekti tik laikantis teismo sprendimų tarpusavio pripažinimo ir vykdymo tarp valstybių sistemos, pavyzdžiui, Teismo sprendimų konvencijoje nustatytos sistemos. Valstybės narės nebegali derėtis dėl daugiašalių ar dvišalių konvencijų dėl teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo, nes išorės kompetencija tarptautinės jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo klausimais priklauso išimtinai Europos Sąjungai.

Vienašaliais ES šalių veiksmais ES nebūtų pasiekti pirmiau nurodyti tikslai, nes jais nepalengvinamas ES sprendimų pripažinimas ir vykdymas ES nepriklausančiose šalyse.

Galiausiai, yra veiksmingiau prisijungti prie esamos daugiašalės sistemos, dėl kurios ES padėjo derėtis, negu pradėti dvišales derybas su ES nepriklausančiomis valstybėmis. Priklausomai nuo to, kiek valstybių prisijungs prie Konvencijos, ji užtikrintų bendrą teisinę sistemą, pagal kurią būtų sprendžiami su trečiųjų šalių teismų sprendimais susiję klausimai, kad ir kur jie būtų priimti. Taip pat būtų užtikrinta bendra teisinė sistema ES įmonėms ir piliečiams, siekiantiems ES šalyse priimtų teismų sprendimų pripažinimo ir vykdymo ES nepriklausančiose šalyse[12].

- **Priemonės pasirinkimas**

Netaikoma

3. *EX POST* VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Netaikoma

[12] Šiuo klausimu taip pat žr. prie šio pasiūlymo pridedamos poveikio vertinimo ataskaitos 3 ir 4 skirsnius.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Vertindama įvairias su Teismo sprendimų konvencija susijusias politikos galimybes, Komisija siekė sužinoti suinteresuotųjų šalių nuomonę: surengė atviras viešas konsultacijas ir praktinį seminarą su valstybėmis narėmis[13]. Be to, tyrimą atliko išorės rangovas, taip pat vykdęs įvairią konsultacinę veiklą, kaip antai internetinę apklausą, tikslinius pokalbius su suinteresuotosiomis šalimis, ir valstybių narių institucijoms išplatino klausimyną.

Ši konsultacijų veikla parodė, kad prisijungimui prie Teismo sprendimų konvencijos pritarė ir valstybės narės, ir didžioji dauguma suinteresuotųjų šalių (pavyzdžiui, teisininkai, įmonės, advokatų ir antstolių profesinės organizacijos, mokslininkai). Dėl galimybės pateikti deklaraciją[14] valstybės narės prieštaravo Konvencijos 19 straipsniu grindžiamai deklaracijai ir nepareiškė aiškios nuomonės dėl deklaracijos pagal 18 straipsnį. Tik nedaugelis suinteresuotųjų šalių pritarė prisijungimui su deklaracija pagal 19 straipsnį ir nebuvo nustatyta aiškios nuomonės dėl deklaracijos pagal 18 straipsnį.

Šių konsultacijų indėlis buvo labai svarbus formuojant Komisijos nuomonę dėl geriausio požiūrio, kurio reikėtų laikytis šiame pasiūlyme. Todėl Komisija nusprendė pasiūlyti ES prisijungti prie Teismo sprendimų konvencijos paskelbiant ribotos taikymo srities tikslinę deklaraciją, kad ES teismai nepripažįsta ir nevykdo trečiųjų šalių teismų sprendimų, kuriuose buvo priimtas sprendimas dėl ES esančio nekilnojamojo turto komercinės nuomos.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Derėdamasi dėl Teismo sprendimų konvencijos, Komisija nuolat konsultavosi su valstybių narių ekspertais ir rėmėsi jų ekspertinėmis žiniomis. Be to, rengiant šį pasiūlymą taip pat konsultuotasi su valstybių narių ekspertais.

Siekdama pagrįsti poveikio vertinimo analizę, Komisija taip pat rėmėsi išorės rangovo atliktu tyrimu. Šiame tyrime[15] pateikiama išsami ekonominė ir teisinė įvairių esamų politikos galimybių analizė. Tyrime naudojamos įvairios analizės priemonės, pradedant empirinių duomenų, surinktų įvairiais būdais (internetinis tyrimas, klausimynas ir pokalbiai), naudojimu ir baigiant statistika ir dokumentų analize. Jei kiekybinių duomenų nebuvo, naudoti kokybiniai įverčiai. Šiuos įverčius ir įvairias taikytas prielaidas seminaro posėdyje patvirtino išorės ekspertai.

Tyrime padaryta išvada, kad tinkamiausias būdas politikos tikslams pasiekti – prisijungti prie Konvencijos be deklaracijos. Ši išvada atspindėta šiame pasiūlyme, nes prisijungimas prie Teismo sprendimų konvencijos siūlomas tik pateikiant ribotos taikymo srities tikslinę deklaraciją, kuri laikomas būtina siekiant suderinamumo su galiojančiu ES *acquis*. Be to, įvertinus tikėtiną tiesioginę naudą ES įmonėms ir piliečiams, tokia ribotos taikymo srities deklaracija netrukdo siekti kitų šio pasiūlymo tikslų ir nemažina jo veiksmingumo.

---

13 Seminare valstybės narės pareiškė preliminarias nuomones, kol bus atlikta tolesnė visų politikos galimybių poveikio analizė.

14 Deklaracija pagal Konvencijos 18 straipsnį (išskyrus tam tikras bylas) ir (arba) 19 straipsnį (išskyrus su valstybėmis susijusius teismo sprendimus civilinėse ar komercinėse bylose).

15 Bus paskelbta priėmus šį pasiūlymą.

Galiausiai Komisija rėmėsi didele teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo ES lygmeniu patirtimi taikant Reglamentą „Briuselis Ia“, Reglamento (EB) 44/2001[16] pirmtaką, kuris pakeitė 1968 m. Briuselio konvenciją[17] tuo pačiu klausimu. ESTT yra parengusi išsamias gaires dėl šių teisės aktų aiškinimo ir taikymo ES lygmeniu.

- **Poveikio vertinimas**

ES prisijungimo prie Konvencijos tikslingumas buvo apsvarstytas rengiant poveikio vertinimo ataskaitą. Kalbant apie ES prisijungimo prie Konvencijos scenarijų buvo atsižvelgta į kelias skirtingas politikos galimybes. Šios politikos galimybės apėmė prisijungimą be deklaracijos arba su konkrečiai apibrėžtomis deklaracijomis – arba deklaracija pagal Konvencijos 18 straipsnį, kuriuo užtikrinama, kad tam tikri klausimai nepateks į taikymo sritį (vartotojų, darbo ar draudimo ir (arba) nekilnojamojo turto komercinės nuomos), arba deklaracija pagal Konvencijos 19 straipsnį, kuriuo išskiriami teismo sprendimai civilinėse ir komercinėse bylose, kuriose dalyvauja valstybės ar valstybiniai subjektai.

Pasirinkta galimybė prisijungti prie Teismo sprendimų konvencijos paskelbiant ribotos taikymo srities tikslinę deklaraciją, kad ES teismai nepripažįsta ir nevykdo trečiųjų šalių teismų sprendimų, kuriuose buvo priimtas sprendimas dėl ES esančio nekilnojamojo turto komercinės nuomos.

Siekiant kiekybiškai įvertinti Konvencijos dėl teismo sprendimų poveikį teismo sprendimų judėjimui tarp ES ir ES nepriklausančių šalių, padaryta darbinė prielaida, kad prie Konvencijos prisijungs aštuonios atrinktos ES nepriklausančios šalys. Atrinktos ES nepriklausančios šalys buvo Australija, Argentina, Brazilija, Kanada, Kinija, Japonija, Pietų Korėja ir Jungtinės Amerikos Valstijos. Visas poveikis vertintas 2022–2026 m. ataskaitiniu laikotarpiu.

Tinkamiausia galimybė pagerins galimybes kreiptis į teismą ir padidins teisinį tikrumą bei nuspėjamumą bylinėjantis tarptautiniu mastu. Apskaičiuota, kad tiesioginė nauda ES piliečiams ir įmonėms, siekiant pripažinti ir vykdyti ES teismo sprendimą atrinktose ES nepriklausančiose šalyse, iki 2026 m. bus 1,1–2,6 mln. EUR. Tai susiję su numatomu išlaidų, susijusių su ES sprendimų pripažinimu ir vykdymu ES nepriklausančiose šalyse, sumažėjimu 10–20 proc. Be to, numatoma, kad vidutinė bylos nagrinėjimo trukmė vidutiniškai sumažės nuo trijų iki šešių mėnesių.

Siekiant skatinti tarptautinę prekybą ir investicijas, taip pat nustatyta paprastesnė ir labiau nuspėjama užsienio teismų sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo sistema. Kadangi tikėtina, kad tarptautinė prekyba ir investicijos augs, numatomas teigiamas poveikis ir mikro ir makro lygmeniu, taip pat teigiamas poveikis užimtumui. Geresnės galimybės kreiptis į teismą ir teisinis tikrumas tarptautiniuose sandoriuose, kuriuos užtikrins Teismo sprendimų konvencija, bus ypač naudingi MVĮ.

Pažymėtina, kad tinkamiausia politikos galimybė visiškai atitinka ES *acquis* šiuo klausimu, t. y. Reglamentą „Briuselis Ia“. Pasirinkus tinkamiausią galimybę, komercinei nuomai Konvencija nebūtų taikoma, nes Reglamentu „Briuselis Ia“ ES teismams suteikiama išimtinė jurisdikcija spręsti ginčus, susijusius su ES esančio nekilnojamojo turto komercine nuoma.

---

[16] Žr. 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001 1 16, p. 1).

[17] Žr. Briuselio konvenciją dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų vykdymo komercinėse ir civilinėse bylose (OL L 299, 1972 12 31, p. 32).

Kita vertus, buvo nuspręsta, kad deklaracija, kuria būtų neįtraukiami kiti nagrinėti klausimai[18], nėra būtina. Konvencijoje numatyta tinkama silpnesnių šalių (vartotojų, darbuotojų arba draudėjo, apdraustojo arba draudimo poliso naudos gavėjo) apsauga, nors ir kitaip nei ES *acquis*. Be to, kitaip nei ES esančio nekilnojamojo turto komercinės nuomos atveju, kitos deklaracijos, kurių taikymo sritis platesnė, trukdytų visapusiškai pasiekti šios iniciatyvos tikslus.

2021 m. balandžio 23 d. Reglamentavimo patikros valdyba palankiai įvertino poveikio vertinimo ataskaitą.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Pasiūlymas neturi poveikio MVĮ išlaidoms. Be to, kadangi MVĮ yra linkusios teikti pirmenybę ginčų nagrinėjimui teisme, o ne arbitražui, tikimasi, kad didesnis teisinis tikrumas ir mažesnės tarptautinio bylinėjimosi išlaidos ir proceso trukmė paskatins jas vykdyti ar plėtoti tarptautinę veiklą. Prisijungus prie Konvencijos taip pat gali padidėti MVĮ konkurencingumas. Taip yra todėl, kad sumažės tarptautinio bylinėjimosi išlaidos, taigi netiesiogiai ir verslo tarptautiniu mastu išlaidos, o tai suteiks ES įsisteigusioms MVĮ pranašumą palyginti su Konvencijos neratifikavusių šalių įmonėmis. Tikimasi, kad pasiūlymas taip pat turės teigiamą poveikį tarptautinei prekybai ir investicijoms.

- **Pagrindinės teisės**

Pasiūlymu siekiama pagerinti ES įmonių ir piliečių galimybes kreiptis į teismą, nes tarpvalstybinis teismo sprendimų pripažinimas ir vykdymas, neatsiejama teisės kreiptis į teismą dalis, iš esmės pagerės ir bus labiau nuspėjamas. Konvencija iš esmės atspindi ES viduje taikomas teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo taisykles (Reglamentas „Briuselis Ia“). Todėl Konvencija iš esmės atitinka ES pagrindinių teisių ir proceso teisingumo principus. Visų pirma Konvencijoje nustatytas pagrindas atsisakyti pripažinti ir vykdyti teismo sprendimus, nesuderinamus su pagrindiniais procesinio teisingumo principais arba su valstybės, kurioje prašoma pripažinti ir vykdyti sprendimą, viešąja tvarka. Tai padėtų remiantis išbandytu požiūriu[19] užtikrinti, kad ES nepriklausančioje šalyje būtų tinkamai laikomasi pagrindinių teisių, pavyzdžiui, teisės į gynybą arba teisės į teisingą bylos nagrinėjimą. Be to, geriau pripažįstant ir vykdant ES teismų trečiosiose šalyse priimtus sprendimus, Konvencija siekiama sudaryti palankesnes sąlygas laisvei užsiimti verslu ir stiprinti pagarbą teisei į nuosavybę ES.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Pasiūlymas neturi poveikio Sąjungos biudžetui. Valstybės narės gali patirti vienkartines Konvencijos įgyvendinimo išlaidas ir dėl numatomo nedidelio bylų skaičiaus padidėjimo valstybių narių teisminės institucijos patirtų šiek tiek didesnių išlaidų. Tačiau tikimasi, kad vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu šias išlaidas kompensuos numatomas teismo proceso trukmės sumažėjimas.

[18] Tai buvo vartotojų, užimtumo ir draudimo klausimai.

[19] Be Reglamento „Briuselis Ia“, šis požiūris taip pat buvo taikomas Lugano konvencijoje ir 2005 m. Konvencijoje dėl dėl susitarimų dėl teismingumo.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėsena, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Kadangi pasiūlymas susijęs su ES prisijungimu prie tarptautinės konvencijos, kurioje nustatytos aiškios užsienio teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo taisyklės, įgyvendinimo planas nebus parengtas.

Kalbant apie Konvencijos praktinio veikimo stebėseną ir vertinimą, ES dalyvaus Hagos konferencijos reguliariai rengiamuose Specialiosios komisijos posėdžiuose, kad įvertintų Konvencijos praktinį taikymą.

ES vidaus vertinimo ir stebėsenos mechanizmas kuo labiau atitiks Hagos konferencijos nustatytą padėties vertinimo mechanizmą. Vertinimas bus atliekamas reguliariai ir apims poveikio, atsirandančio dėl ES prisijungimo prie Teismo sprendimų konvencijos, vertinimą, taip pat vertinimą, ar pasiekti pagrindiniai prisijungimo tikslai. Be to, atliekant vertinimą taip pat bus analizuojama, ar pageidautina pateikti deklaracijas siekiant įvertinti, ar reikia palikti ar atšaukti jau pateiktą (-as) deklaraciją (-as), ar pateikti naują (-as) deklaraciją (-as).

- **Aiškinamieji dokumentai (direktyvoms)**

Netaikoma

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Atsižvelgiant į išimtinę Europos Sąjungos išorės kompetenciją ir į tai, kad pagal Teismo sprendimų konvencijos 26 straipsnį leidžiama, kad prie jos prisijungtų ekonominės integracijos regioninė organizacija, ES turėtų tapti pačios Konvencijos susitariančiąja šalimi be valstybių narių, remiantis teigiamu Tarybos sprendimu.

Todėl prisijungdama prie Konvencijos Europos Sąjunga turėtų pagal Konvencijos 27 straipsnį pateikti deklaraciją, kad ES naudojasi kompetencija visais Konvencijos reglamentuojamais klausimais ir kad jos valstybės narės nebus Konvencijos susitariančiosios šalys, o bus saistomos Konvencijos dėl ES prisijungimo. Laikantis prie Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo (Nr. 22) dėl Danijos pozicijos, pagal kurį Danija nedalyvauja taikant priemones, kurių imamasi pagal Sutarties 81 straipsnio 2 dalį, ES prisijungimas prie Teismo sprendimų konvencijos neapima Danijos.

Prisijungdama prie Konvencijos, ES taip pat turėtų pateikti deklaraciją dėl Konvencijos materialinės taikymo srities pagal Konvencijos 18 straipsnį, į Konvencijos taikymo sritį neįtraukdama sprendimų dėl Europos Sąjungoje esančio nekilnojamojo turto komercinės nuomos.

2021/0208 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl Europos Sąjungos prisijungimo prie Konvencijos dėl užsienio teismo sprendimų civilinėse arba komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 81 straipsnio 2 dalies a punktą ir 218 straipsnio 6 dalies a punktą,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento pritarimą[1],

kadangi:

(1) 2019 m. liepos 2 d. buvo sudaryta Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencijos remiama Konvencija dėl užsienio teismo sprendimų civilinėse arba komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (toliau – Konvencija);

(2) Konvencija siekiama skatinti teisę kreiptis į teismą visame pasaulyje stiprinant tarptautinį teisminį bendradarbiavimą. Visų pirma Konvencija siekiama sumažinti riziką ir išlaidas, susijusias su tarpvalstybiniu bylinėjimusi ir ginčų sprendimu, ir taip palengvinti tarptautinę prekybą, investicijas ir judumą;

(3) Europos Sąjunga aktyviai dalyvavo derybose, po kurių buvo priimta Konvencija, ir pritaria jos tikslams;

(4) šiuo metu Sąjungos piliečiai ir įmonės, norintys, kad Sąjungoje priimtas teismo sprendimas būtų pripažintas ir vykdomas Sąjungai nepriklausančioje šalyje, susiduria su nenuoseklia teisine aplinka, nes nėra vientisos užsienio teismų sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo teisinės sistemos. Tarptautinės prekybos ir investicijų srautų augimas didina šią teisinę riziką Sąjungos įmonėms ir piliečiams, tačiau padėtį galima pataisyti sukūrus nuspėjamą tarpvalstybinio teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo sistemą;

(5) šiuos tikslus galima pasiekti tik laikantis teismo sprendimų tarpusavio pripažinimo ir vykdymo tarp valstybių sistemos, pavyzdžiui, Konvencijoje nustatytos sistemos. Kartu šiuo pasiūlymu siekiama leisti pripažinti ir vykdyti trečiųjų šalių teismo sprendimus ES tik tais atvejais, kai laikomasi pagrindinių ES teisės principų ir nedaromas poveikis vidaus *acquis*;

(6) pagal Konvencijos 26 straipsnį regioninės integracijos ekonominės organizacijos, turinčios kompetenciją kai kuriais arba visais Konvencijos reglamentuojamais klausimais, pavyzdžiui, Sąjunga, gali pasirašyti, priimti, patvirtinti Konvenciją arba prie jos prisijungti;

(7) pagal SESV 3 straipsnio 2 dalį Sąjunga naudojasi išimtine kompetencija tarptautiniams susitarimams sudaryti, jei jų sudarymas gali daryti poveikį bendroms

[1] OL C , , p. .

Sąjungos taisyklėms ar pakeisti jų taikymo sritį. Konvencija daro poveikį Sąjungos antrinės teisės aktams dėl jurisdikcijos ir pagal juos priimtų teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo, visų pirma Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui (ES) Nr. 1215/2012[2]. Todėl Sąjunga turi išimtinę kompetenciją visų Konvencijos reglamentuojamų santykių atžvilgiu;

(8) Pagal Konvencijos 24 straipsnio 3 dalį ir 28 straipsnį prisijungti prie Konvencijos galima prieš jai įsigaliojant;

(9) Sąjunga turėtų sudaryti Konvenciją prisijungdama prie Konvencijos;

(10) prisijungdama prie Konvencijos Sąjunga pagal Konvencijos 27 straipsnį pareiškia, kad jos kompetencija apima visus šios konvencijos reglamentuojamus klausimus. Todėl, atsižvelgiant į tai, kad Sąjunga prisijungs prie Konvencijos, valstybėms narėms ji turėtų būti privaloma;

(11) su komercine nuoma susijusiose bylose Reglamentu (ES) Nr. 1215/2012 išimtinė jurisdikcija suteikiama valstybės narės, kurioje yra nekilnojamasis turtas, teismams. Konvencijoje tokios išimtinės jurisdikcijos taisyklės komercinės nuomos atveju neįtvirtintos. Todėl prisijungdama prie Konvencijos Sąjunga turėtų pateikti deklaraciją pagal Konvencijos 18 straipsnį, netaikydama Konvencijos teismo sprendimams dėl Sąjungoje esančio nekilnojamojo turto nuomos;

(12) Reglamentas (ES) Nr. 1215/2012 yra privalomas Airijai ir todėl ji dalyvauja priimant šį sprendimą;

(13) pagal Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos, pridėto prie Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo, 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį sprendimą, todėl jis nėra jai privalomas ar taikomas,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Europos Sąjunga sudaro 2019 m. liepos 2 d. Hagos konvenciją dėl užsienio teismo sprendimų civilinėse arba komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (toliau – Konvencija).

Konvencijos tekstas pridedamas prie šio sprendimo.

2 straipsnis

Komisija paskiria asmenį, įgaliotą Sąjungos vardu deponuoti Konvencijos 24 straipsnio 4 dalyje nurodytą prisijungimo dokumentą.

3 straipsnis

Deponuodama Konvencijos 24 straipsnio 4 dalyje nurodytą dokumentą, Sąjunga pateikia deklaraciją dėl kompetencijos pagal Konvencijos 27 straipsnio 1 dalį:

„Pagal konvencijos 27 straipsnio 1 dalį Europos Sąjunga pareiškia, kad ji įgyvendins kompetenciją dėl visų šios konvencijos reglamentuojamų bylų. Jos valstybės narės nepasirašys, neratifikuos, nepriims arba nepatvirtins Konvencijos, tačiau jos privalo laikytis Konvencijos, nes ją sudaro Europos Sąjunga.

[2] 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 351, 2012 12 20, p. 1).

Šioje deklaracijoje terminas „Europos Sąjunga“ neapima Danijos Karalystės, atsižvelgiant į Protokolo dėl Danijos pozicijos (Nr. 22), pridedamo prie Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo, 1 ir 2 straipsnius.

4 straipsnis

Deponuodama Konvencijos 24 straipsnio 4 dalyje nurodytą dokumentą, Sąjunga pateikia šią deklaraciją pagal 18 straipsnį dėl nekilnojamojo turto komercinės nuomos:

„Pagal Konvencijos 18 straipsnį Europos Sąjunga pareiškia, kad ji netaikys Konvencijos Europos Sąjungoje esančio nekilnojamojo turto komercinei nuomai.“

5 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*[3].

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas

[3] Susitarimo įsigaliojimo datą *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbs Tarybos Generalinis sekretoriatas.